

**DOCUMENT DE SÍNTESI DE LES PROPOSTES DEL COMITÈ D'EXPERTS SOBRE ELS
CONTINGUTS DE LA LLEI DE GOVERNS LOCALS DE CATALUNYA**

I. INTRODUCCIÓ

L'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de 2006 comporta la necessitat d'adaptar el règim local català a les seves previsions, així com als requeriments socials i econòmics que el segle XXI suposa per a Catalunya. A més, el context econòmic actual requereix l'articulació de mecanismes que permetin a l'administració local catalana continuar oferint els serveis necessaris als que té dret la ciutadania, optimitzant al màxim els seus costos.

La reforma del règim local català ha de permetre la configuració d'un autèntic model propi d'organització territorial política i administrativa local més eficient i sostenible que, respectuós amb la legislació general que li sigui d'aplicació, doni resposta a les aspiracions i demandes socials de totes les persones que viuen a Catalunya.

Aquest document de síntesi, que no és exhaustiu, pretén ser una primera aproximació a les previsions que els membres del comitè d'experts, constituït pel Decret 4/2012, de 10 de gener, creuen que hauria de recollir l'avantprojecte de Llei de Governs Locals de Catalunya (LGLC).

Per a l'elaboració d'aquest document s'ha tingut en compte el marc normatiu vigent i aplicable als en locals, sense preveure l'afectació d'una possible modificació de la Llei de bases de règim local, molt qüestionada actualment.

II. PRINCIPIS

Els principis sobre els quals s'ha d'establir el nou model local català són definits pel marc constitucional i estatutari actual i pel context i les demandes socials i econòmiques.

En funció d'aquests paràmetres, la nova LGLC ha d'estar presidida pels principis següents:

- Autonomia local
- Diferenciació
- Subsidiarietat
- Equilibri territorial
- Suficiència financera
- Simplificació
- Racionalitat
- Eficiència
- Modernització
- Eficàcia
- Democratització
- Transparència
- Responsabilitat
- Sostenibilitat econòmica
- Bona administració

III. MODEL

D'acord amb les previsions de l'Estatut d'Autonomia de 2006 i amb els principis que acabem d'esmentar i tenint en compte el context social i econòmic actual, es proposa establir un model propi de règim local de Catalunya, en el marc de la Constitució.

L'Estatut, a l'article 2.3, estableix que els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinin, integren també el sistema institucional de la Generalitat. Així mateix, l'article 160 de l'Estatut preceptua que correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim local.

En aquest sentit, es vol dissenyar un model d'organització territorial local, polític i administratiu, propi i diferenciat que permeti donar resposta a les singularitats territorials i organitzatives del nostre país.

Aquest model ha de ser compatible, d'una banda amb la jurisprudència constitucional consolidada en matèria de règim local i de l'altra, amb la Sentència 31/2010, de 28 de juny sobre l'Estatut d'Autonomia.

El model que es proposa estableix el municipi com a l'ens bàsic de l'organització local política i administrativa en el marc del qual es gestionen els serveis públics locals amb qualitat i sota els principis d'autonomia local, subsidiarietat i proximitat. I, en aquesta línia, el rol institucional, l'autoritat i la capacitat d'actuació de l'alcalde o l'alcaldesa s'incrementen notablement a fi de concentrar el poder executiu del municipi.

El manteniment de l'actual mapa municipal (947 municipis), amb un gran predomini de municipis de poca població (479 municipis tenen menys de 1000 habitants), fa que calgui abordar amb profunditat la reordenació del nivell supramunicipal de prestació de serveis i exercici de competències existent entre el municipi i la Generalitat, sota els principis d'eficiència, eficàcia, i simplificació d'estructures polítiques i administratives.

El consell de vegueria es configura com a ens cooperador dels municipis amb competències pròpies a fi de garantir l'equilibri territorial veguerial i del conjunt de Catalunya.

El consell comarcal, com a principal ens supramunicipal gestor de serveis públics locals, simplifica la seva estructura política i professionalitza la seva gestió per tal de donar una resposta més àgil, eficient i sostenible a les seves funcions i responsabilitats.

Així doncs, d'acord amb l'Estatut, els municipis, les comarques i les vegueries són les úniques instàncies locals de caràcter general a Catalunya.

El mapa competencial ha d'evitar les duplicitats i ha de comportar la simplificació, la racionalització, i la descentralització eficaç de l'acció de la Generalitat i, en el seu cas també del mateix Estat.

La proposta vol superar la situació actual, amb algunes estructures sobredimensionades, amb regulacions poc coherents, i amb algunes prestacions no sostenibles econòmicament. Així mateix, vol millorar la proximitat i la confiança amb la ciutadania, implementant mesures concretes de transparència, participació i bona administració.

En aquest document es concreten algunes propostes recollides en les actes de les sessions de treball del comitè d'experts, que de forma sistemàtica s'agrupen en sis àmbits:

1. Simplificació del nivell supramunicipal.
2. Supressió d'estructures administratives i polítiques que resulten prescindibles.
3. Disseny del mapa competencial de forma asimètrica per tal d'evitar duplicitats i guanyar eficiència.
4. Implementació de mesures concretes que garanteixen la transparència i la participació.
5. Reforçament de l'estatut de l'electe.
6. Increment de l'autoritat i el rol institucional de l'alcalde o alcaldessa.

IV. PROPOSTES

- Simplificar el nivell supramunicipal:
 - Concretant que el marc institucional bàsic a Catalunya, d'acord amb l'Estatut, queda configurat pels municipis, les vegueries, i les comarques, que tenen encomanada la gestió del conjunt dels serveis locals.
 - Transformant les diputacions actuals en consells de vegueria, i regulant les competències d'aquests de forma clara i concreta i la seva relació amb els altres ens locals i amb el Govern de la Generalitat.
 - Establint que els consells de vegueria exerceixin part de les seves competències mitjançant els consells comarcals maximitzant els recursos supramunicipals.
 - Instant les alteracions dels límits veguerials que siguin viables a curt termini i preveient la possibilitat de desenvolupar-ne en el futur de nous, que responguin a criteris històrics, d'organització i eficiència.
 - Evitant la creació de consorcis i mancomunitats quan es pugui aconseguir el mateix objecte mitjançant un conveni de col·laboració, o amb la utilització d'estructures ja existents, com el consell comarcal o en el seu àmbit, l'àrea metropolitana.
 - Establint un sistema de dissolució forçosa de les mancomunitats inactives o incomplidores del seus deures, donant-les de baixa del registre d'ens locals d'ofici pel Govern de la Generalitat, adoptant les mesures necessàries per al traspàs dels seus actius o passius.

- Suprimir les estructures administratives i polítiques que resultin prescindibles:
 - Suprimint els plens dels consells comarcals, essent el consell d'alcaldes el màxim òrgan col·legiat dels consells comarcals, que haurà d'adoptar els seus acords mitjançant vot ponderat d'acord amb el nombre d'habitants dels municipis respectius.
 - Suprimint les comunitats de municipis.
 - Suprimint els consells comarcals del Barcelonès i del Baix Llobregat i alterant les demarcacions comarcals limítrofs, fent que tots els municipis que integren l'àrea metropolitana de Barcelona, deixin de formar part de les comarques a què pertanyen actualment, per dependre territorialment pel que fa a la prestació de serveis i la delegació de competències de l'àrea metropolitana existent.
 - Suprimint i unificant la pluralitat de comissions mixtes existents en una única Comissió Mixta de Govern Local de Catalunya, sense perjudici de la constitució de grups de treball en aquells àmbits sectorials en que sigui absolutament necessari.
 - Suprimint el procediment de creació de noves comarques.
 - Restringint la creació de nous municipis i fomentant les fusions i agregacions municipals voluntàries.
 - Fixant un llindar màxim d'habitants i reforçant el quòrum per a la constitució de noves entitats municipals descentralitzades.
 - Revisant les estructures administratives locals existents i valorant la seva necessitat en el context derivat de la nova regulació. En tot cas, reforçar el control i fiscalització de les administracions institucionals de caràcter local (empreses públiques, organismes autònoms, fundacions, entitats públiques empresarials,...).

- Dissenyar el mapa competencial de forma asimètrica per tal d'evitar duplicitats i guanyar en eficiència:
 - Garantint que els municipis puguin promoure tota mena d'activitats i prestar els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i les aspiracions de la comunitat local, sempre que no estiguin atribuïdes a altres nivells administratius o de govern i es disposi dels recursos suficients per assegurar-ne la sostenibilitat.
 - Establint les competències de cadascun dels nivells administratius o de govern i clarificant les diferències entre competències, serveis i responsabilitats.
 - Establint mecanismes que assegurin que l'establiment pels ajuntaments de serveis de caràcter no obligatori i la realització d'activitats complementaries, només serà possible si ja exerceixen les de caràcter obligatori i disposen dels recursos necessaris per la sostenibilitat de tots ells.
 - Establint que la prestació als municipis de menys de mil habitants dels serveis mínims de recollida de residus, neteja viària i control d'aliments i begudes es farà pel consell comarcal.
 - Disposant el suport al municipis en matèria de serveis de secretaria, intervenció i tresoreria per part del consell comarcal, així com les funcions d'assistència tècnica i jurídica.
 - Fixant que el consell comarcal assumeixi, en el seu cas, la prestació de serveis en els municipis que per raó de la seva població no estiguin obligats a prestar-los.
 - Determinant que els consells de vegueria concentrin les funcions de cooperació amb els ajuntaments i consells comarcals i establint mecanismes de relació permanent entre ells, a fi de garantir l'equilibri territorial.
 - Establint que els consells de vegueria tinguin competències pròpies, que s'establiran en la llei de governs locals. Cal destacar, entre d'altres, les referents en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, inclòs el planejament, i en matèria de medi ambient, coordinades amb els ajuntaments i amb la participació dels consells comarcals.
 - Buscant l'encaix de l'Àrea Metropolitana amb el Consell de Vegueria i el Govern de la Generalitat de Catalunya a fi i efecte de clarificar el repartiment de competències i la prestació del serveis .

- Implementar mesures concretes que garanteixen la transparència i la participació:
 - Establint nous mecanismes i instruments efectius de participació ciutadana en el funcionament dels ens locals, impulsant el millor aprofitament de les noves tecnologies per donar una informació comprensible.
 - Determinant que els municipis de més de cinc mil habitants elaborin un programa d'actuació municipal quadriennal on s'incloguin els projectes d'inversió i les activitats més rellevants.
 - Fixant la carta municipal com la norma bàsica d'autoorganització del municipi. En la carta es podran establir els objectius a nivell competencial dels municipis.
 - Reservant la figura del defensor local de la ciutadania a municipis amb determinat nombre d'habitants, establint que sigui càrrec no retribuït, escollit per majoria qualificada i subjecte a un règim estricte d'incompatibilitats.
 - Aprovant un barem de mínims i màxims de les retribucions dels membres electes dels ens locals.
 - Aprovant un barem de mínims i màxims de les retribucions recomanades del personal al servei dels ens locals.
 - Publicant a la pàgina web municipal les retribucions i la resta de percepcions rebudes per tots els conceptes pels membres dels ens locals, alts càrrecs, i personal al servei dels ens locals (inclosos els organismes autònoms locals, entitats públiques empresarials locals, empreses públiques locals,...).
 - Implementant els mecanismes de reconeixement del compliment dels barems de retribucions recomanades i els mecanismes de correcció, en el supòsit del seu incompliment.
 - Establint un sistema d'elecció dels vocals de les entitats municipals descentralitzades amb llistes obertes resultant escollit president el candidat més votat.
 - Regulant un sistema ordenat de coordinació per part del govern de la Generalitat, de les polítiques d'inversió local i d'ajuts públics al món local, que seran continguts en el Pla director d'inversions locals de Catalunya, amb participació de tots els agents locals, que serà aprovat amb l'informe favorable de la Comissió Mixta de Govern Local.
 - Suprimint les retribucions dels membres, que siguin representants de les institucions, de mancomunitats, consorcis i empreses públiques locals .

- Establint que la gerència comarcal sigui professionalitzada, atenent als principis d'igualtat, mèrit, capacitat i publicitat i subjecta al règim d'incompatibilitats.

- Reforçar l'estatut de l'electe:
 - Clarificant les condicions i facilitant l'accés a la informació i documentació per part de tots els càrrecs electes.
 - Potenciant la figura institucional de la oposició i regulant l'estatut dels regidors de la oposició, la figura del cap de la oposició, la junta de portaveus, els grups polítics i els regidors no adscrits.

- Incrementar l'autoritat i el rol institucional de l'alcalde o alcaldessa:
 - Atorgant a l'alcalde o alcaldessa la representació ordinària de la Generalitat en el municipi.
 - Donant pautes al legislador per tal de delimitar les atribucions del ple i de l'alcaldia i evitar que s'atorguin funcions executives al ple.
 - Atorgant a l'alcalde o alcaldessa la participació directa en el consell d'alcaldes, el màxim òrgan col·legiat del consell comarcal.

Barcelona, 27 de juliol de 2012